

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 26. Augustusban 1789.

B É T S.

A' Felsőes Tsászár, a' jelen-lévő környülállá-
fok között, a' maga beteges-ágyában éppen
ugy vagyon a' mint lehet.

A' Hadi-Tanástól ki-adott Tudósítás ez :

(**) Azon Szerentsés ütközetről, mely által az
ellenség ezen hónapnak 3-dikán a' Bodzai Palzszus-
ról vissza-verettetett, azt a' Tudósítást teszi az Er-
délyi Sergeknek Fő-Vezére Hertzeg Hohenlohé Ur,
egy 9-dik Aug. költ bővebb Tudósításában, hogy
a' mi népünk itten a' tsata-piattzán maradott ellen-

ség közzül 396 temetett-el, és máig is minden-nap találunk a' mi katonáink, az erdőkben imitt omatt holt Török tetteket. — A' hóltak között találtatott 2 ló-farkú *Séráskir Szülejman* Bafa-is, ki az ellenség Sergét maga vezérli vala. — A' mi népünknek itten nyert prédája igen nagy, és azon prédán kívül, mellyet már az első Tudósításban ki-irtunk, 200 darab Török lovakat-is nyertenek prédába. — A' el esett *Székely* Húszárainknak és az *Orosz* Sergebéli gyalagoknak számok 74 fejekre számláltatik, és 2 lovak-is agyon lövettek. Kapitány *Ingarten* sohólt sem találtatik; hová lett légyen nem tudatik. 16 embereink és 17 lovaink sebeket hoztanak-vissza. — A' mi el esettünknek számok még sokkal kevesebb lett volna; ha az *Orosz* Sergebéli fő Hadnagy *Vetsey* Ur, az ő erejét sokkal fellyül haladó ellenségnek közelítésével magát minden puska-szó nélkül vissza-húzhatta volna (*) mert ennek kéfedelme okozta azt, hogy a' hirtelen meg-érkezett sokasága

(*) Az ezen tsatából vett különös Levelekből értjük, hogy fő Hadnagy *Vetsey* Urnak sem parantsolatja nem vala a' maga vissza-húzására, sem pedig az ellenségnek hirtelen meg-érkezéséről semmit sem tud vala mind addig, míg ezen erdős, hegyes völgyes helyen körül nem véteték. Ekkor látta, hogy vagy minden népével edgyütt tsúfos fogságra kelletik magát adni; vagy életét kelletik Hazájáért 's Királyáért áldozni. Válofzta egy nemes Lélekkal az utolsót; fegyvert fogata a' maga Népevel, és elcséket drágán adák-el az ellenségnek.

sága az ellenségnek ötet körül fogván, 66 embereivel edgyütt öszve aprittatott. — A' Vezértől már a' minap meg-ditsértetett 2 Székely Húszár Májorok *Bara* és *Dániel* Urakon kívül; meg-ditsértetik közelebb ezen Fő-Vezér Urtól *Damó* és *Ernst* Székely Húszár Kapitány Urak-is; a' *Toskána* Húszár Sereg-ből pedig *Geidler* és *Gányi* Kapitány Urak; Fő Hadnagyok *Szeverovik* és *Báll*; All-Hadnagyok *Lajos* és *Horváth* s. t. (**)

Nem megmondottuk-é még a' múlt hetekben, hogy noha minden Ujság-Levelek már a' Belgrádi ostromhoz fogtanak, még-is semmi sem leszen belőle; mert a' békeiség punktumaihoz kezdettettek a' mostoha környülállások? Már most magok-is a' mi *Szerimben* lévő Levelezőink 11-dik Augusztusban azt irják, hogy ezen a' környéken tellyes tsendefség vagyon.

Feldmarsal B. *Laudon* 14-dikben *Zemlinbe* érkezett, 17-dikben *Futakon* látogatta-meg a' maga legkedvesebb Baráttját F. M. G. *Hadikot*, és innen *Ujj-Palánkába* ment.

Az Erdélyi széleken tsendefség vagyon, miőtától fogva Hertzeg *Kóburg* a' Móldavai 30-ezerből álló Török Tábort el-szélesztvén, *Mauroyénire-is* rá-ijesztett.

A' múlt hónapnak 31-dikén azt a' hirt vették vala a' *Verestoronynál* lévőek egy Kém által, hogy

Mauroyéni maga-is készen vólna, 2 vagy 3-dik napján Aug. a' mi *Kinéninél* lévő *Paszsznsunkra* rohogni, és hogy a' jelen-való időben *Argisban* vólna. Nálunk minden szükséges készületek leg-ottan megtételének, és jó Süveg alatt állunk vala mind addig, mig ezen hónapnak 7-dikén meg-értök, hogy *Mauroyéni* ugyan 4 nagy Törököknek, 12 Bojéroknak és 86 Spáhiknak Társaságával *Argisban* vólt, innen pedig *Kofidába* és *Kimniken* keresztül a' *Thismanai* Klastromhoz ment, hogy ezeken a' helyeken készületeket és rendeléseket tegyen, hogy az Oláhországba bé-ütni kívánó Tsászár Sergeinek ellentálhassan. Azonban *Mauroyéni* még meg-sem érkezett vala a' *Thismanai* Klastromhoz, midön a' *H. Kóburg* Táborának *Foksáni* szaga orrába jutván, sebess nyargalva szaladott-vissza *Bukorcstbe*, és az óltától fogva itten az Erdélyi széleken tsendefség vagyon.

A' *Foksánból* érkezett Tudósítások-szerint, Generál *Karajtzai Kimniknél* fekszik a' szélső-vigyázaton, és a' szágodazó vigyázatok egészfzen *Buzeoig* ki-hatnak.

A' Bánátba bé-ütött Törökségnek-is valamely szag ütötte-meg az orrát; mert innen Oláh-ország-felé visszsa-költözött.

Egy kedvetlen és nem egészfzen hihető hirt kezdettenek 2 napoktól fogva futtogni Bétsben; t. i. hogy *B. Laudon* nyugodalomra kéredzenék a' Felségtől.

ségtől. Valaminthogy ezen hirt nem egészen hisz-
szük, ugy ennek okát sem tudakozzúk; a' követ-
kezendő idő mindenről bizonyyságot fog tenni.

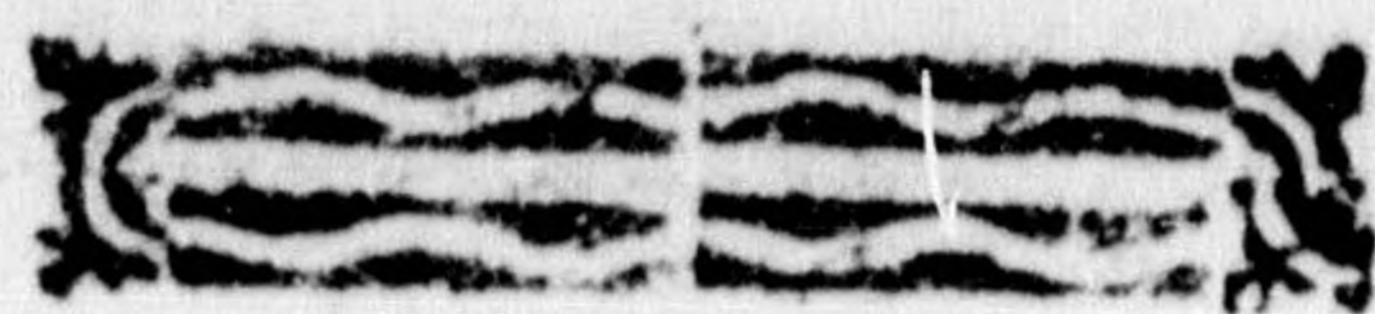
Obeftlájdinánt *Kinmájer*, ki a' közelebb történt
Moldovai tsatában magát a' *Barkó* Húszárokkal oly
nevezetesen viselte vala, hogy ő Felsege által má-
sodik Májori Rangjából egyenesen Obeftlájdinántá
tétették; minekutánna a' Hertzeg *Kóburg* győzedel-
me meg-egett volna, és H. *Kóburg* a' Bétsbe jövő
Kurirt útnak inditaná, el-indittatik Ob. *Kinmájer-is*
50 *Barkó* Húszárokkal kerülő vigyázatra, és azól-
tától fogva sem *Kinmájert*, sem az 50 Húszárok
közzül tsak edgyet sem láthatni; nem tudatik hová
lettenek — leg-alább a' híre ezen dolognak így ér-
kezett Bétsbe.

Molosnak (*) egy *Felső Világbéli* Versáliei *Fran-*
tzia *Kutyának* a' *Pokal* *Kapuit* őrző 3 fejű *Cerbe-*
rushoz küldött *Levele* *Pokolba*.

Német-országból Aug. 25-dikén.

El-fogsz tsudálkozni rajta, Hatalmos *Cerberus*,
hogy én néked Német-országból irak. Mit? ir egy
Kutya?

(*) A' Gróf *Artois* kutyája vala ez *Versáliában*,
mely, a' maga *Urának* a' zenebonák elöl lett
el-szaladásakor ott maradt vala történetből;
de észre-vévén, hogy az *Ura* sohólt sints, az
Anti-Pátrióták részire áll, és utánna szalad *U-*
rának. Tökéletesen el-megy minden *Kalavuz*
nélkül

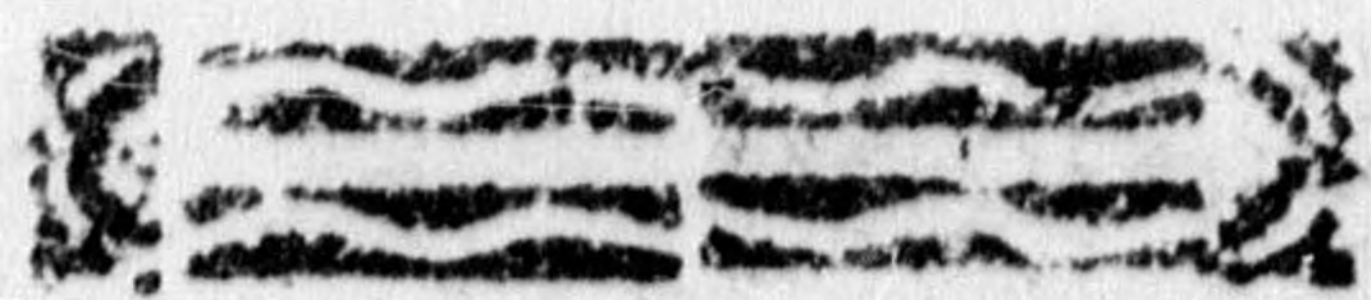
Kutya? miért ne? hiszem Szamarak - is irnak (**)
 hát egy okos Frantzia Kutya miért ne irhatna
 Irok bizén, és azokat az én szerentsétlen fátumai-
 mat, mellyek engemet Frantzia-országból el-kerget-
 tenek, elé - beszéllem. Én valósággal ditsérhetem
 imagamat; mert én leg - hiveségebb örzője vagyok
 az én Uramnak, és a' hiveségre nézve nem tserél-
 nék a' Frantzia Gárdákkal. Te sem *Cerberus*, ugyé?
 — De, kedves *Cerberusom!* a' Felső Világon már
 kevés hiveség maradott — és Frantzia - országban?
 — itt induljon - meg akárki a' *Diogénes* Lämpásá-
 val, és keresse a' hiveséget: tudom, hogy még a'
 Király Udvarában sem kaphatja - fel. — Én az Ud-
 varban laktam, és egy szomorú nézője voltam a-
 zon szörnyüségnek, mely - szerint a' Frantzia nép el-
 szakasztá azon kemény lántzot, melly az embere-
 ket a' rajtak Uralkadó főhez kaptsolja. Gróf *Ar-
 tois* vala az Uram. De mit beszéllem mind ezeket
 — vérzik a' szivem, midön eszembe jut, melly
 szörnyü dolgoknak valék szemlélője. A' ragadazó
 fene - állatok ezt egy mással éppen nem tselekezik
 — Be jó, hogy a' nép nem tudhatta, hogy én az
Artois Kuttyája vagyok, hogy én magam - is *Anti*
Pátrio-

nélkül *Monsig*, hól a' Printznek egy inassa rá-
 esmervén, Urához került, és G. *Artois* el - vitte
 most magával *Piemontba*. Egy ujj probája a'
 Kutya hiveségének.

(**) Ki - jött az igaz Magyar nevü Könyvnek 3-
 dik darabja is. ÖrüljeteK Sajt, Vaj, és Portu-
 bák árulók, óltsódik a' tisztátalan papiros szá-
 matokra.

Pátriotai gondolatokkal bírok ; most, nints annyi szám *Versáliában*, mellyel az én tetemeimnek elvagdalt részeit öszve-lehetne számlálni, olly apró darabokra vagdaltanak volna. Midön ezen rettenetes dolgok *Párisban* és *Versáliában* meg-történtenek volna, jön egy Kurir *Bordeauxból* Juliusnak 30-dikán, ki azt a' hirt hozá, hogy ezen Városnak lakosi, a' Nemzet Zászlóját fel-emelték és ki tették, mihelyt a' *Párisi* szerentsés zenebonától Tudófitást vettenek. Az ugy nevezett *Trompette* Várát, mely egy igen kemény Vár, el-foglalták, a' puska-*Tornyát* hatalmuk alá-vették ; a' katonaságot és az egész *Parlamentomat* meg-kakárdázták, és már most az első *Parlament* Urnak-is *Mangalétát* kellek hordozni. — Ugyan ezen Kurir azon zenebonáról való Tudófitást is el-hozta vala, a' mely Juliusnak 28-dikán *Spanyol-országból* *Bordeauxba* bé-top-pant vala t. i., hogy a' *Spanyol Tartományok* : *Katalonia*, *Mavarra*, és *Arragonia*, a' *Frantzia* Nemzeti példa-szerint meg-mozdúltanak, és hogy ők a' *Státusoknak* öszve-gyűlését kívánják, valamint hajdon 5 dik *Károly* Tsászár alatt vala. — — Szaglod-é ezt *Cerberus* ! !

Egy más szomoró hir-is érkezék *Báfelből* Aug. 1. napján; melyben az iratik : „ Mi leg-nagyobb félelmek között vagyunk. Az *Elszászsi* *Parasztok* öszve-gyűltenek, mindent prédálnak pusztittanak, és a' mi *Parasztjainkot* zenebonára ingerlik. *Hiningen* a' mi főbb *Tisztviseleink* halálra sebesített, és a' zenebonásoktól fogságra vitetett. 25-dikben 5 faluk adták öszve magokat, és *Maurmünster* ne-

egy mást fo ha meg-nem eszszük, egy másnak fo ha fejét nem veszszük, fel-nem akasztyuk; ha más állatokra ollykor kegyetlenek vagyunk, arra-is az emberek tanítottanak. Én az én Uramnak elszaladását észre-nem vehettem, de hogy meg-tudtam, tsak hamar utánna szaladtam. Midőn Belgiumhoz nem mezfze vólnék, meg-látom az én Uramnak szólgáját. Tsak gondolhatod egy húséges Kutyának ekkori örömét. — Jól tudós Kedves *Cerberus* nekünk Kutyáknak hogy van a' dolgunk! Belgiumról fokot nem lehet ugatnunk, nehogy valaki a' farkosbörbundákra jót vágjon; azért itt halgatok; 's azon kívül-is a' minap 600 egynéhány innen ment Lelkek között valamellyiktől tsak halhattál valamit. Már én ezután *Turinban* fogok lakni; mert az én Uram itt telepedik-meg. Mikor én *Párison* keresztül jöttem, a' gyönyörűség Leánykái között mely fokot láttom gyász ruhában keseregni! mert azok a' nagy Urak, kik ezeket tsinos öltözetekben tartották, nagyobb részén már el-mentenek vala innen, a' 3-dik Státus pedig fokkal gorombább, hogy sem annyi pénzt költsen ezekre. Oh szegény *Párisi* Leánykák!

A' Királynak a' Nemzeti gyülekezet tészen Ministereket; még a' Király maga ajánlotta ezen valóztást által; mellyet a' Nemzet nagy alázatossággal meg-köszönt; és azon hankalódik a' Nemzeti gyűlés, hogy a' Királynak egy Nemzeti Nevezetet adjanak — már meg-is határozták ezt a' Nevezetet, t. i. A' Király *Restaurateur de la liberté*; az

az:

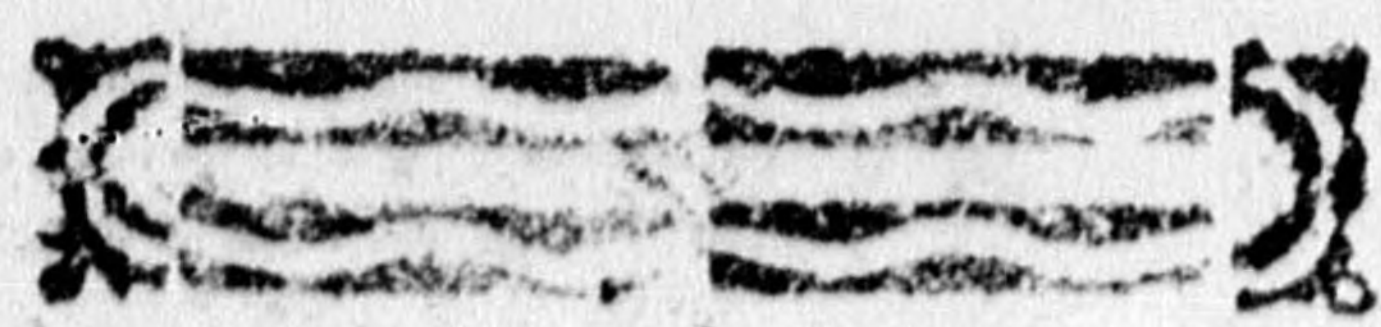
az : a' Szabadság' helyre-állítójának neveztetik. Oh *Cerberus* ! én egyszer a' Komédián lévén, egy Komédiát szemlélék játszodni *Molieréről*, melynek e' vala a' Titulusa : A' maga akaratja ellen tselekvő Orvas : és most veszem észre, hogy ez a' Világ egy Komédia, hól különböző különböző-féle Komédiák játszódnak.

Lütikben minden felzazaradott, minden Kokárdát visel; és a' Hertzegi Püspök mindent meg engedett a' népnek. *Cerberus* ! meg-hidd, hogy ezen Frantzia Pestis nagy akadályára vagyon a' mostani Törökkel való Békeségnek-is; mert ez által az egész Európai Politika más útra térhet.

Don Felis Texada, a' maga Hajós-fergével a' *Livornoi* ki-kötő-helybe bé-szállott. — *Livornóban* az a' hiteltre méltó hír kering, hogy az *Algiriak* a' *Frantziák* ellen hadat izentenek.

Mit tsinálnak az *Oroszok* és *Svédek* a' Tengeren ? ezek itt-is meg-ütköztenek, mint a' szárazon, és mind a' ketten egyszeribe győzedelmeskedtenek. De Kedves *Cerberus* ! még egy szörnyübb hirt-is mondanék néked, ha tudnám, hogy meg-áll a' szó benned. Én a' Német-orzági utomban egy sietve érkezett Kurirtól azt értettem titkon, hogy a' Frantzia Királyné meg holt volna. Ezt nékem laposs pillantások között befzélte a' Kurir, és meg hagyta senkinek se mondjam; azért kételkedem egy keveset igazságában azon dolognak; minthogy nékem

a'

a' halálnak környülállásait-is elé-beszéllette. — Vigyáz kedves *Cerberusom!* mert te is már rég hogy Kapun álloskodól Pokolba, ne hogy ezen méltóságos hivataladtól meg-fosztoss; mert ugy tapasztoljuk, hogy a' Világ tsak 2 esztendőknek el-folyások alatt-is nagy változások alá vagyon rekesztve. Élj sokáig kivánnya jóakaró atyádfia *Molosz*.

Hazánkbéli elegyos Tudósítások.

A' *Tsipkés Komáromi*, már sok időktől fogva *Dántzig* körül fogságban lévő egynéhány ezer Bibliák már meg-szabadúltanak, és *Debretzenig* érkeztenek.

Darú-vári Gróf *Jankovits Antal* Ur, a' Szt. *István* Ap. Kir. Rendjének *Komendátora*, ő Felségének valóságos titkos Tanátsofisa, *Szerim Vármegyének* Fő Ispánnya, Magyar-országának fő Kints tárnokja, és a' *Septemvirális Táblának* Préfesse, ezen folyó hónapnak 16-dikán, életének pedig 60 nadik esztendejében bizonyoson meg-halálozván, 18-dikban a' maga *Sopron - Vármegyében* lévő jószágába *Tsepregre*, az el-temettetés véget, ki-viteték.

Kolosvárról-is azt a' Tudósítást vészszük, hogy Báró *Josika Mofesné* Alsószony ő Nagysága, életének 83-dik esztendejében meg-halálozván, Aug. 9-dikén temetési pompája tartaték, a' midön ama nagy nevérről esmeretes Theol. Profefzor *Szathmári P. Mihály* Ur által ezen tzelúl és magyarazatra fel-vett
igék

igékről tartaték halotti *Prédikátziója* : *Luk. X.*
41. 42.

Véletlen szomorú történet. — „ Tekintetes N. *Somogy - Vármegyének Fő - Birája*, és egyfzersmind a' *Földmérőknek Préfelse T. Domján György Ur*, *Augustusnak 16-dikán* egy *Kútban* öszve-romlott tagokkal találtaték-meg, és hogy mimódon esett legyen ide? máig sem tudatik. Irhatom ezen néhai *Urról*, hogy egy igen szép nőstelen ifjú, kegyes és mindenekkel jól tenni kívánó *Uri-ember* vala, *szerentsétlen története* után való nap, *Koposvárott*, *sok fő-embereknek* kísirések között, egész halotti pompával el-temettetett; kinek egy *Jó-akarója* ezt írja *Sirhalmára* :

Ha a' tündéres Ifjúság a' természet Urától

Meg-áldattatik sok képpen annak gondofságától:
Szépsége a' nézők szemét ha ortzáján vezeti

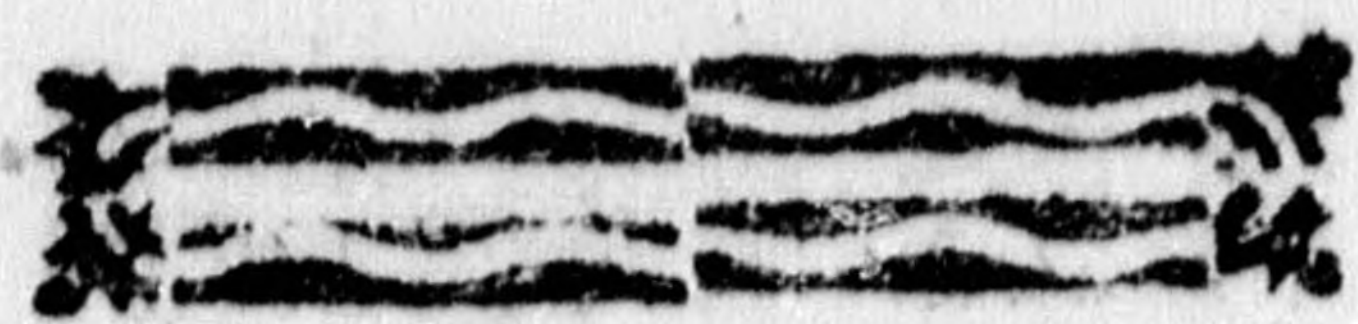
A' Nagyra vágyó Világ közt fel-hághat betsülleti,
E' mellett ha ugy fojdogál szép ifjúi élete,

Hogy aztat meg-nem sértheti másoknak itélete.
Az valóban önnön magát nagy bóldognak mondhatja

Ha ezen ajándékokat mind egyszerre birhatja.
Hát? Domján György mindezeknek nem vala-é részese

Kit a' jó szerentse korán magának titkon lese.
Vólt itt termet, vólt szépség-is edgyütt az Ifjúsággal,

Meg-vólt tisztelve : Préfelség és a' Fő-Birósággal

Tsuda! még-is bóldogtalan e' Földmérők Présefe,

Mert éjtzakán véletlenül egy kútba belé ese.

Ejjel a' Földmérés dolgát mikoron magyarázta,

Nem-is tudta, hogy az halál nyugvó ágyát fel-
rázta.

Mint lett dolga *Kaposváratt* vagy ez miképpen esett,

Nem tudatik, ez az oszlop, hát hogy élt illy ke-
vefett.

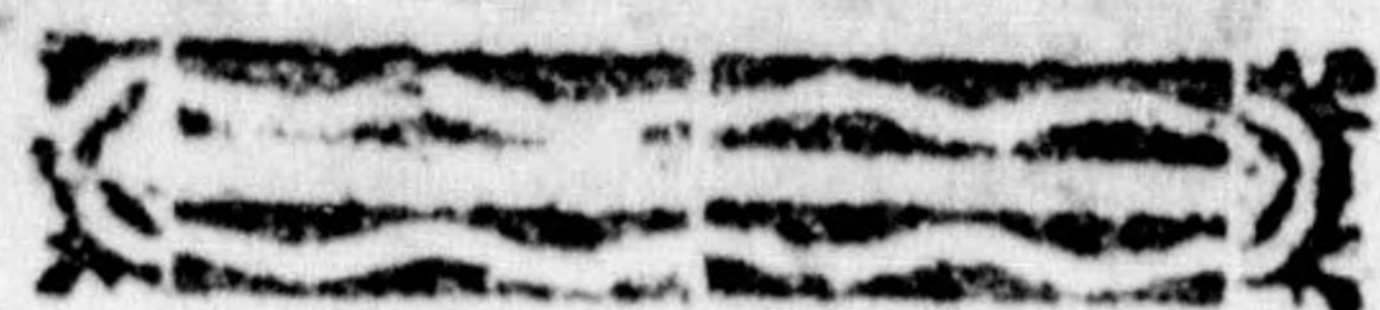
Más nap ez gyilkosa vizből hogy tsudálva ki-vették

Kaposváratt all, 's Fő-Rendek szomorún el-te-
mették.

Irjad pennám Fő-Biró Ur *Domjának* Oszlopára

Nyugodjon-meg : azt mondhatja a' ki jö 's me-
gyen arra.

Egy *Tsernovitzból* vett Levélből azt olvasúk,
hogy az idén *Bukovinában* olly bőv termés vólt,
hogy a' szük-termésű Erdély-országga semmit sem fél-
het az éhségtől, ha pénze lészzen; és kivált ha bé-
kesség találna lenni. — Ez ugyan tsak nem közön-
séges bé-vett szokás már a' mi Hazánkban, és így
nem ujság, hogy a' Kukurutza közé kendert vetnek,
azt meg-kapálják, második kapáláskor a' virágos-
sát ki-irtják, és tsak a' magofsát hagyván-meg,
így szereznek magoknak leg-jobb kender magot.
Az idén a' *Pettendi* Prédikátor ezt tselekedvén,
az iratik, hogy a' Törökbúza közé vetett kender
4 — 5 fingnyi magofságra nőtt.

Külső és belső elegyes jegyzések.

A' tudva lévő Konstantinápolyi Lengyel Követ éppen most vagyon a' Konstantinápolyi útban; és olyan pompával megyen; mellyhez hasonlival nem tudom mellyik Europai Keresztény Követ jelenik - meg valamellyik Udvarnál. E' két-száz válagatott ifjakat viszen magával, és két úton megyen. Edgyik része az ő Követőinek, u. m. 100 Lengyel katonák most Bétsben vagynak, és Triest felé mennek a' Követ Ur Titoknokjával, a' Követ Ur pedig más-felől ugyan ennyi Legénytől kísértetik.

Egy nevezetes Testamentom.

„ Egy *Jordán* nevezetű Napkeleti Indiai nevezetes gazdag kereskedő nem régiben meghalálozik minden maradék nélkül. Halála előtt nem sokkal egy Bétsben lenni gondolt *Jordán* nevű Attyafiának testál egynéhány milliomat, mely Testamentomnak gondviselőjévé a' Hágai Generái Státustette vala. Megérkezik *Hágából* a' *Jordánt* kereső Tudósítás, 's rá akadnak ezen szerentsés legényre, egy külső Városnak szegeletében, kinek a' mostoha szerentse tsak egy jó gallért sem engedvén tés-tén, a' tavaszi Medvénél rongyosabb vala. Megörvend a' Testamentomon, és már szinte kész vala egy Kalmárnak pénzbéli segittsége által, Hága-felé indulni, hogy ott magát légitimálván, a' véghetetlen Summa pénzt kezéhez vegye. Midőn tsak nem

induló félben volna, meg-betegszik Bétsben, és a' napokban véletlen a' Könyörületes Barátoknál hala-meg. Midőn halálához közel volna, ő-is ezen Summára Testamentomat tészzen, melly szóról szóra ez: „ Én az én Testvér Bátyámról rám maradt Kintset testálom *II-dik Josef* Tsászárnak, vagy ha ő el-nem venné, vagy vehetné, *Ferentz* fő Hertzegnek, ugy mindazonáltal, hogy abból a' Summából 250-ezer forintot (itt ki-nevezte kinek mennyit) fizessen-le. — Mijen a' vak szerentse! fösüvel szolgál a' koposz-embernek. Legyen *Dáriusé* a' Világ-kintse egészség! — 's annál inkább élet nélkül — döglött lovan hever a' patkó.

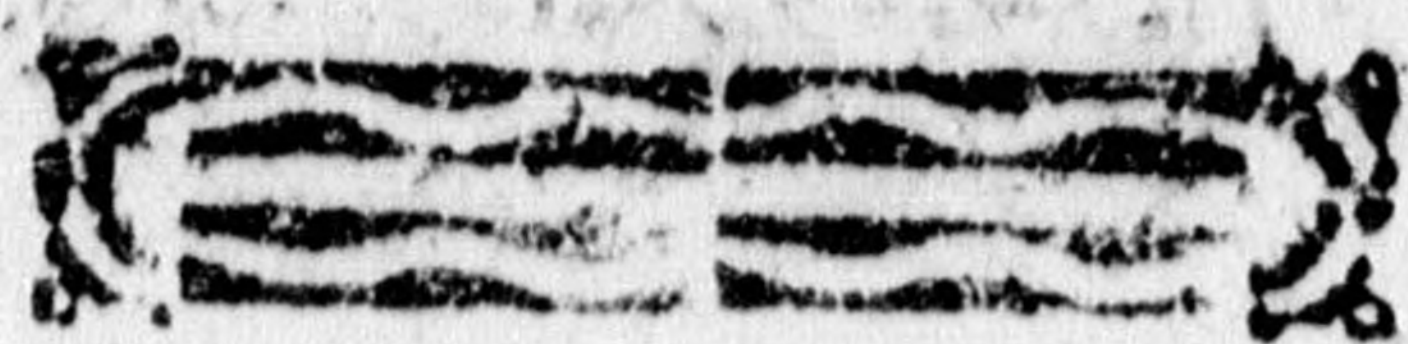
Azon, tsak ugyan nem költött reménység mellett, mellyet már ez-előtt költt Leveleinkben tettünk vala, hogy t. i. Belgrádot nem fognók ostromlani, hanem épen, a' békesség kötelében fogna kezünkhöz jöni, irhatjuk, hogy a' Belgrádi belső óltalom nagyon erősedik és fokosodik. A' Várban benn egy háznak sintsen már sendely fedele, azt mind le-hányották; földel, ganéval vagyon minden ház meg-fedve; az úttzákon lévő köveket-is (kövel vóltak ki-rakva némely uttzák) fel-szedték, és egy rá'ásra hányták, hogy az ostromlók' behányott tüzes gollyóbífsai ne-pattagjanak-fel, és még nagyobb kárt ne okozhassanak.

Muszka és Svéd. — „ Egy Juliusnak 31-dikén Stokhalomból költ, és hozzánk éppen ma került

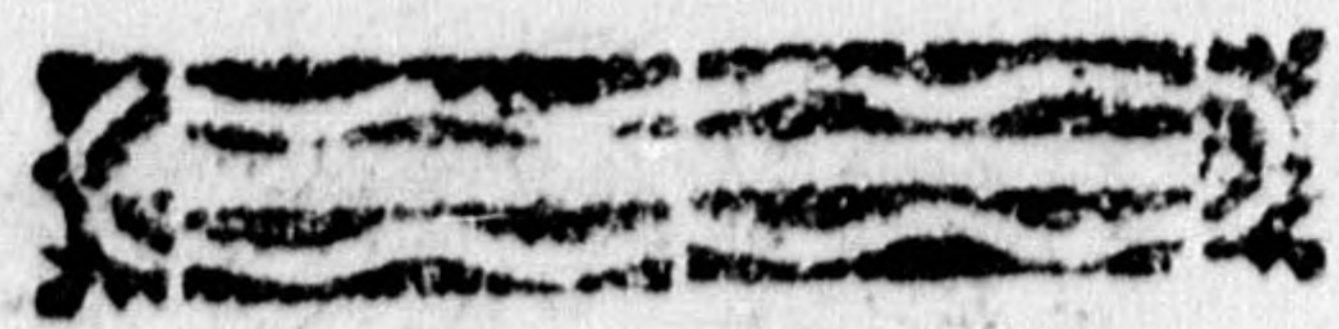
Apróbb Hadi Történetek.

Egy Grádiskai Levélben az iratik : „Még a^o további hadakazó Plánumról egy szó bizonyost sem tud senki - is a' Feldmarsalton kívül, mihez fogunk kezdeni. Mi azt gondoljuk, hogy most leg - előbb *Kofzarátz* Várát fogjuk meg venni, hogy ez - által a^o *Prédor* és *Bányaluka* között való közösülést el - gá - tolhassuk. — Juliusnak 30 - dikán egy más *Grádiská - ból* érkezett Levélben ez iratik : hogy a' múlt hó - napban uralkodott szörnyü hévség miatt igen sok embereink kezdettenek vala betegeskedni ; de már most számos gyógyúltak jönnek - ki a' betegek' házá - ból — és a' halát szemlátomást kezdett szűnni. — Berbirben minden nap 1500 ember dolgozik, hogy mennél hamarébb lehet jó karba állithassák a' Vá - rat. A' *Bányalukai* kapu kö - fallal rakatik - bé, és csak egy kis gyalag - járó ajtót hagynak ott rajta. Az itten lévő Kaszármakot épittetik, és ezeken - ki - vül a' Tiszteknek számokra egy más különös Ka - szármátskát tsináltatnak. A' fő Vigyázat a' *Prédori* kapunál lészén. — Sergestől mennek a' Mester em - berek a' Feldmarsalhoz, hogy nekik engedjen lakó helyet Berbirben; és azt - is írják, hogy a' *Laudon* keze rövid idő alatt ugy el - változtatta ezen Várat, hogy ha most a' meg - szökött Törökök vissza - jöné - nek alig esmernék - meg. — A' *Berbiri* Kerületben a' mi népünk 50 - ezer mázsa szénánál többet tsinált és a' vizen által - is hordotta, azon - kívül a' Várme - gyékből - is szüntelen hordják a' szénát; de még több préda is fog jöni ezen mi bőv gyűjteményünkhöz; mert az ugy nevezett *Lisztzer* földén most gyűjtenek és

aratnak a' Bosznyákok 150 fegyveres népnek öri-
zete alatt, és ezt a' mi Húszáraink nem igen jó
szemmel nézik. — Feldm. *Laudon* igen frissen va-
gyon, és Fegyvertármester *Mitrovski* Ur-is meg-
gyógyúlt. — 24-dikben 7 Bosznyákot és egy Törö-
köt kaptanak a' Húszárok a' fűben el-buva, kik a'
mi Táborunkot akarják vala meg-kémlelni. Meg-
fogák a' Húszárok mindeniket és a' Várba hozák,
hogy törvényt szolgáltaísunk fejekre. — A' napok-
ban érkezék-meg egy Sereg 140 emlékeztető ezüst
és arany pénz a' mi Táborunkhoz, a' magakot vi-
tézül viselő nép számára; mellyet a' Feldmarfal
leg-ottan az egész Táborban meg-hordoztata, és az
arról tett rendelést mindenütt ki hirdetteté.

N. Kálló 5. Augusti. — „M. Tanátsos és Rend-
szerint való V. Ispány *Vajay Vay Josef* Ur, ö Fel-
ségétől a' Helytartó Tanáts-széken Tanátsosnak té-
tetvén, ezen változás által meg-üresült Rend-szerint
való V. Ispányi-székébe, ezen T. N. Vármegyének,
csak ugyan ő Felsége által, eddig vólt második V.
Ispányunk T. *Szathmári Király Josef* Ur; a' máso-
dik V. Ispányságba pedig T. *Ovári* és Szt. *Miklósi*
Pongrátz György Ur helyheztetének. — Hasanló vál-
tozás esett a' T. N. *Szabolts* Vármegyei Törvény-
széknél-is, nevezetesen: minekutánna T. *Szolnaki* és
Jármii Jármii Mihály Ur, az ezen T. Törvény-szék-
nél, ennek első fel-állításától fogva ez ideig szintén
nagy hűséggel 's ditséretesen folytatott *Præsidiumát*
maga önként ő Felsége lábai előtt le-tette vólna
tekintvén ő Felsége sok érdemeit T. *Joblantsay Petes*
János Urnak, — — — — —

melyeket mind annak-előtte, mind pedig azután, mig t. i. a' meddig a' N. *Hajdú Városok Kerülete* hajdoni lábán állott, annak Kapitányságában, mind azólta, mig a' nevezett Kerület F. Királyi hatalom által ezen T. N. Vármegyéhez tsatáltatott, ennek Törvény széke mellett, mint leg-elsőbb *Assessor* vagy Tábla Biró korában hiveségesen véghez vitt, a' fenn nevezett T. *Joblantsay Pétes János* Urnak kegyelmesen ajándékozni méltoztatott: Kiis Juliusnak 31-dikén a' T. *Szabolts Vármegyei Törvény szék'* Székülő házában, az arra a' tisztetség tételre meg-jelent számos fő Uraságok' jelen-létében, minekutánna tsak nem régiben félben-szakasztott régi eleink' ditséretes szokások-szerint (Hivataljáról nyert *Decretumát* egyszer'smind ki-mutotván) bé-köszöntött volna, *Præsesi* széket ezen T. N. Vármegye Táblájának kettözött örömmel által-vette.

Elegyes Tudósítások.

Szeben 5-dik Aug. — „Iszonyú a' félelem a' *Vulkkánnál*, hasanló a' *Verestoronynál*, de százszorta nagyobb *Brassónál*, a' hól, a' mint egy Gavalér Húszár Tiszt Leveléből látjuk, a' *Bodzán* 3 puská lövésnyire fekszik Táborban a' Pogányság; melyre nézve egész *Háromszék* a' maga ingó bingó portékáit, jovait el-vermelte, és a' félelem ágyán 's rettegés párnáján nyughatatlanul vigyáz. — A' Fő Vezérünk H. *Hohenlohé* már rég el-költözött *Szebenből*, és *Brassóban* vagyon szállva; mert a' *Bodzán* belől teméntelen a' vállagátott *Nátoliai Ozmonak'*

nak' száma; kiknek egy része, u. m. 30-ezer a' H. Kóburg' ereje próbálására-is már rég el-ment. (még-is tanította őket H. Kóburg) Erdély igen félelmes. — Itt a' fok elsözés miatt Erdélyben a' mikiss gabona lett - is, el - vezett a' lábán aratatlan némely helyeken, másut pedig Kalangyában költ-ki. A' hól máskor 100 szekér széna vólt, most tsak 20 vagyon, még-is a' tér-helyeken a' bugják 2 — 3 arasznyi vizben állanak. Mit reméljünk? Tor dáról-is azt írják, hogy Erdélyben a' fok elsözés által, a' szárazság miatt igen szükön termett a' Gabona 's az-is mind veszedelemben vagyon; a' marha-döge pedig megint kezdődik Erdélyben minden-felé. — Ezt a' Kurir írja a' Szebeni Levélre: — „ Ne félyen már most Erdély; mert a' mint a' közelebb költt Kurirból meg-tettzik, Hertzeg Kóburg a' Moldovai Török Tábort meg-korbátsolván, elébb moz' dúlt Oláh-országba, és az Orosz Tábornak-is már ezen Táborral közösülése lévén, Erdélyben a' kopatz fejü legényeknek figét fog mutotni H. Hohen-lohé. — A' Pruszszus Király fíjáról, és egy Királyi vérből szármozott Svéd Hertzegről az a' hir Bétsben, hogy áll-ortzás név alatt, a' jelen-való időben Bétsben vólnának, és hogy egy Frantzia Királyi vérből szármozott Hertzeg-is minden órán váratnék, ki a' zenebona elöl húzván el magát, a' két előbb említett Hertzegekkel Belgrádnak ostromát szándékoznának meg-nézni — de tsak alig ha szerentséjek lészzen ezen irgalmatlan tüzi játéknak szemlé!éséhez; mert a' mint a' titkok' agya velejébe tekintgető Politikusok mérík erősíteni, a' Porta maga kéri az

Ausztiai Háztól a' békefséget — és ez eddig tsal-
 hatatlan igazság; és az-is bizonyos, hogy a' Por-
 ta és az Ausztiai Ház között való békefség munká-
 ja a' leg-jobb reménység' pennája orra alatt lévén,
 a' Serviai fegyver-nyugvás békefséggel viselős. —
 Moldova már a' miénk: innen ki agyaltúk a' Törö-
 köket; Oláh-ország most jö a' pátzba: itt Hertzeg
Kóburg és *H. Hohenlohé H. Mauroyéni* Uramat min-
 den órán rövidebb porázra fogván, a' *Paszszaroviai*
 békefség' kötése-szerint, a' Porta visszfa-adja nekünk
 egy puska-tserizentés nélkül *Belgrádot Szerviával* ed-
 gyütt; mivel a' F. Tsászári békefség punktumok kö-
 zött már is e' mondatik lenni elsőnek; és így né-
 künk a' Portával békefségünk lévén, lássa ő akár
 mit tsináljon mással — tsak velünk a' Békefség kö-
 tésben kereskedésbéli kötéft-is tégyen; mellyekhez
 a' reménység a' héten állott talpra. A' Spanyol és
 más Udvarak-is ebben fáradhatatlanúl dolgoznak.

Valamint mindenkor, ugy a' jelen-való időben-
 is sok Frantzia Tisztek vagynak Bétsben; még pe-
 dig nagy ranguak. A' nagyobbak között ezek egy-
 néhányon a' napokban Bétsben bizonyos Gavallé-
 rok' és Dámák mulotiságos Társaságokba menvén
 Frantzia hadi-köntösben, illy szép térd és fő haj-
 tálsal fogodtatának: „Az Uraknak tetsék visszfa-
 menni! és más akármi forma köntösben öltözvén,
 a' mi gyülekezetiünkben meg-jelenni — szivesen lát-
 juk; de ezen hitelzeget Uniformisban, melyben a'
 magok Királlyok ellen pártot ütöttek, mint gya-
 lázatos köntösben, a' mi gyülekezetiünkben meg-
 nem jelenhetnek. Edgy hofszú orral tére minde-

nik - vizsgálja ! — Edgy *Baumgartner* nevű Gonoszté-
rvő, ki itt Bétsben egy nagy Méltóságú Udvarban
már egy darab időtől fogva igen meg - hitt ember
vala, 100-ezer forintnál több pénzel szökék meg a'
napokban.

Egy igen szomorú hir Budáról. „Gróf *Janko-*
vits a' *Septem-virális* Táblának Præfesse; már egy
darabb időtől fogva olly terhes nyavallyában fek-
szik vala, hogy a' múlt héten Bétsben Orvasi Ta-
natsot - is tarttának éránta — Söt egynéhány na-
pokkal egy hires Doktort - is küldének - le orvoslásá-
ra; már ma az a' hire Bétsben, hogy egy Staféta
érkezett volna, mely ezen nagy Méltóságnak halá-
láról hozott volna hirt. — Eppen ebben a' pertzen-
tésben érkezék - meg azon szomorú hir - is, hogy a'
Törökök *Orsovánál* bé - ütöttek a' Bánátba; *Méhá-*
diát és *Zalatnát* el - foglalták — Ezen dolog eddig
bizonyos — mi lett belöle tovább? ez - után követ-
kező Levelünkben meg - írjuk. — A' Horváth - orszá-
gi Taborhoz 20 - dikban indul annak Vezére *Pelle-*
grini, és vele edgyütt, tsak alig, ha *Ferentz* fő
Hertzeg - is nem indul. — A' mi Felséges Urunk már
4 hetektől fogva olly szemlátomást kezdett vala a'
maga terhes - nyavallyáiból épülni, hogy már tellyes
reménységünk vala tökéletes meg - gyógyulásához;
minthogy mind testében, mind erejében látható kép-
pen kezdett vala épülni — de oh fájdalom! egyné-
hány napoktól fogva, megint uj változásait érzi ő
Felsége; noha nem olly térhesenn, mint ennek - elöt-
te; mert most az ágyban tsendesebben nyughatik.
— A' mit ezen Levelünkben elől a' Pruszszus Ki-

rály Bétsben lévő fiáról irtunk vala, már most tudjuk ezt kiről kellett volna írunk. Nem a' Pruszszus Király fia ez, hanem egy Uralkadó Szász Hertzeg *Anhalt Getten*; két fiaival vagyon itt Bétsben; kik mind ketten a' Ts. Királyi Tábornál Kapitányokká tétettek ő Felségétől. Ezen Hertzeg 47 igen nagy Szász legény tselédjivel jött ide, és 15-töt közülük Magyar Húszár köntösbe öltöztet: világos kék mentéjek, veres nadrágok és dolmányok léfzen, sárga tsizmájok, kék övek fehér gombokra; minthogy az egész köntös linorazatja fehér, fekete tsákó Süvegek ezüst palzamántal. Vagynak nekünk most több nagy méltóságú idegen Vendégeink is Bétsben; de ezekről ezután bővebben; mert a' nyakunkra gyült a' sok tudni való hir, 's még többet várunk!!

Buda 10. Aug. Éppen ma tartaték Ts. Királyi Vezér B. *Ortzy Lörintz* Urnak halotti tisztessége. Ezen nevezetes Ur született vala 9-dik Auguszt. 1718-ban — 1741-ben, a' Pruszszus háborúban sok Hazabéli fel-ült Sergeknek Vezére vala; és az 1756-ban támodott háboruban Obestere vala a' maga áltá fel-állittatott *Palatinusi* Húszár Regementnek, és egy Vitéz hadi-férfinak borostyán koszorúit aratta. Ezen háború alkalmatosságával, hól ő kardjával, vérével és életével áll vala az ellenség előtt a' maga Királynéjáért, minden pénz nélkül 100 fegyverviselő legény alá való lovát ajándékoza a' *Nádasdi* Sergének a' maga Ménesséből. Véghetetlen érdemeiért Generál fő Stráfa-mesterré téteték. A' háború után pedig 1766-ban N. Abanj Vármegyének

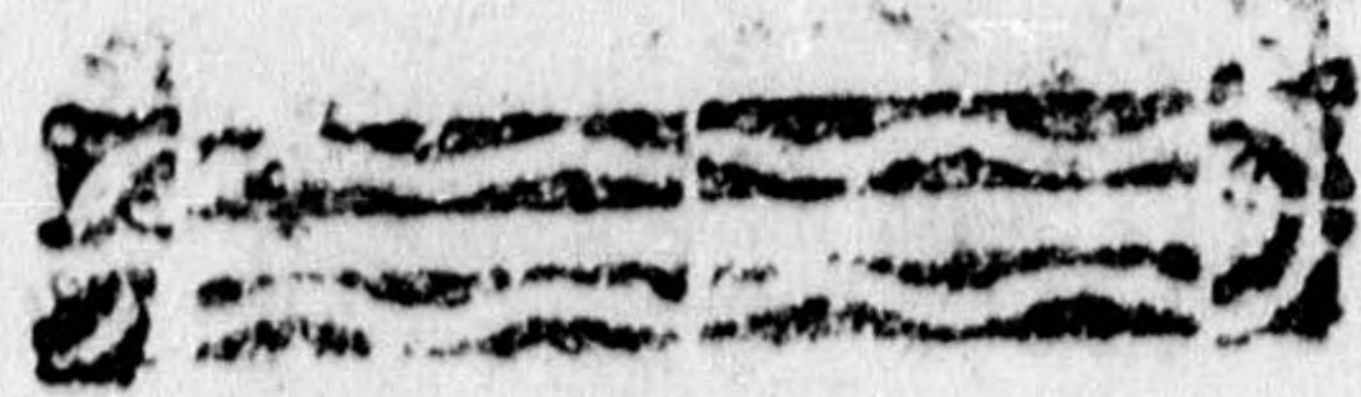

fő Ispánnnyává és *Admistrátorává*. Ezen hivatalát egészen 20 esztendőig mindeneknek megelégedéséig böltsen folytatta mind addig, míg az ő Felsége kegyelmes engedelmevel maga fiának B. *Ortzy László* Urnak által-engedte. Ez alatt az idő alatt, sok öfve-szött font F. Királyi Kommissokat végzett Szerentsésen, melly érdemeiért, a' moston Uralkodó Felség által, a' Szt. *István* Rendének Komendátorává tétetett. Szerette a' Tudományt, és kivált a' maga Nemzeti Nyelvének igen nagy Oszlopja vala, mellyen egynéhány környéket tulajdon kezével-is irt vala. Az egész Nemzet előtt egy nagy lelkü, és különös érzékenységekkel Hazáját és Nemzetét szerető, azt bóldagittani kívánó Hazafiunak tartatott: az emberi-szeretettel buzgott: minden rokaninak édes Attyok vólt; kinek halálában vett szomorúságunkat egyedül tsak az enyhitheti, hogy magához hasanló fiát hagyott a' Hazának.

Ujj-Palánka 4-dik Aug. — — — — itt többet nem írunk; mert a' Budai Ujságban -is tsak ennyi van erről; de jelent ez-is valamit!!

Grádiska 1. Aug. „Tegnap érkezék F. M. B. *Laudonhoz* egy Kurir Bétsből; mely azt a' feleletet hozta, hogy a' Feldmarsal innen mozdúljon; és leg-ottan parantsolat-is adaték, hogy ezen Tábor magát útnak készítvén, 3 osztályokban Szerim felé induljon. Az első osztály indul hónap t. i. Aug. 2-dikán, a' második 6-dikban, a' 3-dik osztály pedig, a' Hadi-Kantzelláriával edgyütt 10-dikben; még pedig ugy, hogy a' ki-tsinált útozás módja-szerint, 20-dikban a' ki-rendelt helyen leszünk. A'

mely

mely része a' Tábornak itt marad, F. M. L. Gróf *Mitrovski* alatt lesz. — Mindenütt mozgás, ágyúzás és ellenséges indulatok szemléltetnek a' széleken — vagy minden órán békecségyünk lesz, vagy fellobban már most a' hadi-tüz.

Edgy nevezetes jegyzés. — „A' mi Nemes ifjainknak fel-neveltetésekben az-is egy tetemes hijság vala mind eddig, hogy ezek, a' magok Tanú-jó-társaikon kívül alig nyerhetnek vala másokkal esmerettséget az Országban, a' honnan a' fel-nöttek között olly nagy vala az esmeretlenség, hogy tsak a' szomszéd Vármegyebélieket-is, mintegy más Országbélieknek gondoljuk vala : pedig melly fok okokra nézve légyen szükséges ez az Országban való esmerettséges szövetség ki-ki által-látja! A' mostani N. Ifjak, dicséretes igyekezettel táznak számolon már az országban, és a' távúllabb lévő Uraságokkal mind magokat meg-esmertetik, mind magok azoknak esmerettségekre jutnak. Leg-közelebb Mélt. Szt. Györgyi *Horváth Sigmund* Ur Tanácsos Urnak idősbb fia *Horváth Sigmund*, Iskoláit dicséretesen el-végezván, ezen napokban indul meg Bétsből, utazó Társa Tiszt. *Keszthelyi László* Urral az Orzágnak meg-járására, hogy előbb tulajdon Hazáját esmerje, mig idegen földnek' esmerettségre jutni kívánna. Meg-járja a' Bánya Városokat; tiszteletére és udvarlására lesz minden Vármegyebéli V. Ispany és fő Notárius 's más nevezetesebb Tiszt-viseelő Uraknak; a' nevezetesebb Familiáknak, hogy azoknak esmerettségekre juthassan. Mely előre néző boldog chajtás ez!! hogy bár a' mi főbb familiájú ifjaink mind ezen példát követnék!!